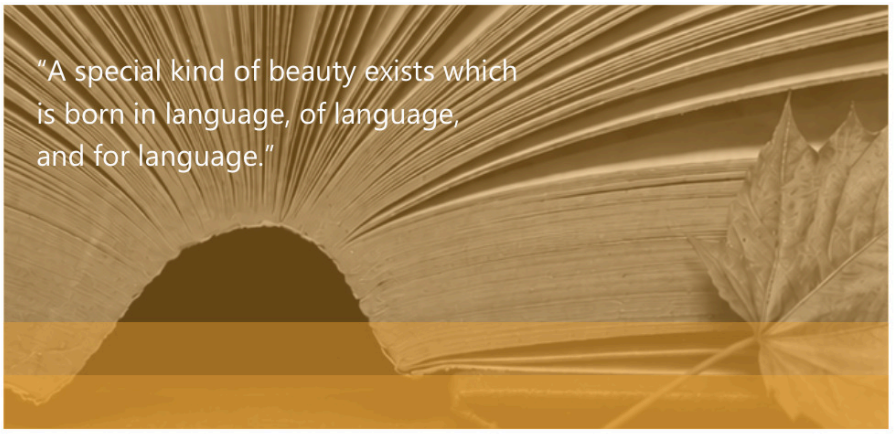
VOLUME 10, OCTOBER 2026
ISSN: 3060-4958

The Lingua Spectrum

UZBEKISTAN STATE WORLD
LANGUAGES UNIVERSITY

MORE INFO:

www.lingvospektr.uz

t.me/thelinguaspectrum

Nazarova N.B.	The Literary Representation of Women's Accomplishments and Charm in Jane Austen's Novels	319
Karimova S.S.	Connotative meaning and pragmatic interpretation in literary texts	325
Radjabova G.G.	Corpus evidence and the limits of intuition in the study of collocation	331
Adinaev O.J.	Onomastic, lexico-semantic and linguocultural foundations for the study of celestial body names	339
Muxitdinova X.S.	Sociocultural and diachronic characteristics of personal names in the Uzbek language	349
Amanov V.B.	Universal values as an object of linguocultural research in Spanish and Uzbek	358
PEDAGOGY		**378**
Kambarova D.I.	The methodology of developing oral speech competence of future foreign language teachers in a digital educational environment	379
Allayarov T.Ya.	Developing communicative competence of public health college students using the standardized patient method	389
Silanteva E.F.	Preliminary training for ESP teachers for effective integrated teaching	396
Omonova E.B., Musoyeva A.B.	Digital revision portfolios for developing English writing skills in Uzbek secondary schools	411
Paluanova Kh.D.	The relationship between pragmalinguistic analysis and linguodidactic design in preservice English teacher education	419
Adamboyeva N.Q.	Age-related development of phonological skills in children aged 7–10 and their role in reading competence	427
Alimardonov L.A.	Theoretical foundations and conceptual model of spiritual technologies in ensuring the information security of young people	435
Pazilova N.M., Abdulhakimova R.A.	Didactic potential and limitations of generative artificial intelligence in teaching Russian	443
Kadirova N.M., Tahirova Sh.Sh.	Stages of working with texts in Russian language classes at higher education institutions	450
Pulatova F.U.	Pragmadidactic features of teaching implicature and indirect speech acts in English language education	456
Sulaymonova M.A.	AI-Assisted Feedback in EFL Writing: Implications for Writing Accuracy and Learner Autonomy	464
Khodjieva Z.M.	Theoretical and Methodological Foundations and Practical Stages of Criterion-Referenced Assessment in Foreign Language Teaching at Higher Education Institutions	489
Musayeva F.M.	The role of specialized vocabulary in developing the lexical competence of oil and gas students	498

Developing communicative competence of public health college students using the standardized patient method

Allayarov Tolib Yaxshinorovich
tolib.allayarov72@mail.ru
Director,
Suzangaron Abu Ali ibn Sino Public Health College

Annotation *This article examines the pedagogical potential of the standardized patient method for developing communicative competence among Public Health College students. Establishing effective contact with patients, active listening, asking clear and purposeful questions, recognizing patients' emotional states, explaining medical information in understandable language, and providing constructive feedback are essential components of professional healthcare practice. The standardized patient method enables learners to practise and improve professional communication skills in a safe educational environment closely resembling real patient encounters. The article discusses the adaptation of this method to Public Health College education, the development of realistic communication scenarios, the preparation of standardized patients, and criteria-based assessment of students' communicative performance. Particular attention is given to the gradual development of active listening, empathy, verbal and non-verbal communication, appropriate questioning, patient information skills, and effective closure of professional conversations. The study also highlights the importance of structured feedback, self-assessment, and reflection after simulated encounters. This approach helps students develop confidence, professional communication culture, patient-centred interaction skills, and readiness for effective communication with different patient groups in future clinical practice and supports the integration of theoretical knowledge with practical professional communication skills.*

Keywords *Communicative competence, standardized patient, medical education, patient communication, active listening, empathy*

Jamoat salomatligi texnikumi o'quvchilarining kommunikativ kompetensiyasini standartlashtirilgan bemor metodidan foydalanib rivojlantirish

Allayarov Tolib Yaxshinorovich
tolib.allayarov72@mail.ru
Direktor,
So'zangaron Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat salomatligi texnikumi

Annotatsiya *Mazkur maqolada Jamoat salomatligi texnikumi o'quvchilarining kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishda standartlashtirilgan bemor metodidan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari tahlil qilingan. Tibbiyot xodimining kasbiy faoliyatida bemor bilan samarali muloqot o'rnatish, faol tinglash, aniq va tushunarli savollar berish, bemorning emotsional holatini hisobga olish, tibbiy ma'lumotlarni sodda va ravon tilda tushuntirish hamda samarali qayta aloqani ta'minlash muhim ahamiyat kasb etadi. Standartlashtirilgan bemor metodining o'quvchilarga real klinik muloqotga yaqinlashtirilgan xavfsiz ta'lim sharoitida kommunikativ xatti-*

harakatlarni amaliy mashq qilish va takomillashtirish imkonini berishi asoslangan. Metodni Jamoat salomatligi texnikumi sharoitiga moslashtirish, kommunikativ ssenariylarni ishlab chiqish, standartlashtirilgan bemorlarni tayyorlash hamda o'quvchilarning kommunikativ faoliyatini aniq mezonlar asosida baholash yo'llari taklif etilgan. Shuningdek, faol tinglash, empatiya, verbal va noverbal muloqot, bemorga tibbiy ma'lumotlarni tushunarli shaklda yetkazish va professional suhbatni to'g'ri yakunlash kabi kommunikativ komponentlarni bosqichma-bosqich rivojlantirish masalalari yoritilgan. Mashg'ulotdan keyingi qayta aloqa, o'z-o'zini tahlil qilish va refleksiya jarayonlarining o'quvchilarning kommunikativ ko'nikmalarini mustahkamlashdagi ahamiyati ko'rsatib berilgan. Mazkur metod o'quvchilarning kasbiy muloqotga bo'lgan ishonchini oshirish, bemor bilan individual yondashuv asosida ishlash ko'nikmalarini shakllantirish hamda ularni kelajakdagi amaliy tibbiy faoliyatga puxta tayyorlashga xizmat qilishi asoslangan.

Kalit so'zlar *Kommunikativ kompetensiya, standartlashtirilgan bemor, tibbiy ta'lim, bemor bilan muloqot, faol tinglash, empatiya*

Развитие коммуникативной компетентности учащихся техникума общественного здоровья с использованием метода стандартизированного пациента

Аллаяров Толиб Яхшинорович
tolib.allayarov72@mail.ru
Директор,
Техникум общественного здоровья имени Абу Али ибн Сино Сузангарон

Аннотация *В статье анализируются педагогические возможности использования метода стандартизированного пациента для целенаправленного развития коммуникативной компетентности учащихся техникума общественного здоровья. В профессиональной деятельности медицинского работника особое значение имеют установление доверительного контакта с пациентом, активное слушание, умение формулировать понятные и целенаправленные вопросы, учитывать эмоциональное состояние собеседника, доступно объяснять медицинскую информацию и обеспечивать эффективную обратную связь. Обосновывается применение метода стандартизированного пациента как средства формирования, совершенствования и объективной оценки коммуникативного поведения учащихся в условиях, максимально приближенных к реальному профессиональному взаимодействию. Рассматриваются особенности адаптации данного метода к образовательному процессу техникума общественного здоровья, принципы разработки коммуникативных сценариев, подготовки стандартизированных пациентов и критериального оценивания деятельности учащихся. Особое внимание уделяется последовательному развитию навыков активного слушания, эмпатии, вербальной и невербальной коммуникации, корректного предоставления медицинской информации и профессионального завершения беседы.*

Подчеркивается значение систематической обратной связи, самоанализа и рефлексии после моделируемого взаимодействия. Использование стандартизированного пациента способствует повышению уверенности учащихся, формированию профессиональной культуры общения и готовности эффективно взаимодействовать с различными категориями пациентов в будущей практической деятельности. Такой подход позволяет интегрировать теоретические знания с практическими коммуникативными действиями и повышает качество профессиональной подготовки будущих медицинских работников.

Ключевые слова *Коммуникативная компетентность, стандартизированный пациент, медицинское образование, общение с пациентом, активное слушание, эмпатия*

Tibbiyot xodimining kasbiy mahorati faqat kasallik belgilari, diagnostik jarayonlar yoki muolajalarni bilish bilan chegaralanmaydi. Bemor bilan to‘g‘ri muloqot qilish, uning shikoyatlarini diqqat bilan tinglash, zarur ma’lumotlarni aniqlashtirish, bemorning ruhiy-emotsional holatini hisobga olish va tibbiy tavsiyalarni unga tushunarli tarzda yetkazish ham tibbiy xizmat sifatini belgilovchi muhim omillardan hisoblanadi. Shu sababli bo‘lajak o‘rta tibbiyot xodimlarini tayyorlash jarayonida kommunikativ kompetensiyani maqsadli shakllantirish alohida pedagogik ahamiyatga ega. Jahon sog‘liqni saqlash tashkiloti sog‘liqni saqlash xodimlari uchun belgilagan kompetensiyalar tizimida ham kommunikatsiya alohida kompetensiya sohasi sifatida ajratilgan (World Health Organization, 2022).

Kommunikativ kompetensiya deganda o‘quvchining muayyan kasbiy vaziyatda bemor, uning yaqinlari va tibbiyot xodimlari bilan samarali muloqot o’rnata olishi, suhbat maqsadini to‘g‘ri belgilashi, zarur axborotni olishi va yetkazishi, suhbatdoshning verbal hamda noverbal reaksiyalarini tushunishi va o‘z kommunikativ xatti-harakatlarini vaziyatga moslashtira olishi tushuniladi. Tibbiy muloqotda bemorning gapini tinglashning o‘zi yetarli emas. Tibbiyot xodimi bemorning nimani aytayotganini, nimani aytishga qiynalayotganini va berilgan ma’lumotni qay darajada tushunganini ham aniqlashi kerak.

An’anaviy mashg‘ulotlarda bemor bilan muloqot qilish qoidalari ko‘pincha nazariy shaklda o‘rgatiladi. O‘quvchi salomlashish, o‘zini tanishtirish, shikoyatlarni so‘rash, anamnez yig‘ish va tavsiyalar berish ketma-ketligini o‘zlashtiradi. Biroq kommunikatsiya faqat algoritm emas. Real bemor savolga kutilmagan javob berishi, xavotirlanishi, sukut saqlashi, yig‘lashi, norozilik bildirishi yoki berilgan tavsiyani tushunmasligi mumkin. Shuning uchun kommunikativ kompetensiyani shakllantirish uchun o‘quvchiga turli muloqot vaziyatlarini amalda boshdan kechirish imkoniyati zarur.

Mazkur vazifani amalga oshirishning samarali pedagogik vositalaridan biri standartlashtirilgan bemor metodidir. Standartlashtirilgan bemor – oldindan ishlab chiqilgan klinik va kommunikativ ssenariy asosida bemorning shikoyatlari, xulq-atvori, emotsional reaksiyalari va savollarga javoblarini bir xil tarzda namoyish etishga maxsus tayyorlangan shaxsdir (Flanagan & Cummings, 2023). Uning asosiy vazifasi kasallikni shunchaki “ijro etish” emas, balki turli o‘quvchilar uchun imkon qadar bir xil sharoit yaratishdan iborat.

Standartlashtirilgan bemor metodining muhim jihati shundaki, o‘quvchi tayyor dialogni

yoddan takrorlamaydi. U suhbatdoshning reaksiyasiga qarab savolni davom ettirishi, tushunmovchilikni aniqlashi, zarur vaziyatda o‘z nutqini soddalashtirishi va bemorning emotsional holatiga mos munosabat bildirishiga to‘g‘ri keladi. Natijada kommunikativ bilim real xatti-harakat shakliga o‘tadi.

Masalan, standartlashtirilgan bemor “Men bu dorini ichishdan qo‘rqyapman, chunki qo‘shnim uning zararli ekanligini aytdi”, deb murojaat qilishi mumkin. Bunday vaziyatda o‘quvchining vazifasi darhol “Bu noto‘g‘ri” deyish emas. Avvalo bemorning xavotirini tinglash, uning nimadan qo‘rqayotganini aniqlash, savollariga tushunarli javob berish va tibbiy tavsiyani to‘g‘ri tushunganini tekshirish talab qilinadi. Shu orqali o‘quvchida faqat axborot berish emas, balki ikki tomonlama professional muloqot olib borish ko‘nikmasi shakllanadi.

Standartlashtirilgan bemor bilan mashg‘ulotlarni tashkil etishda kommunikativ ssenariyning mazmuni muhim ahamiyatga ega. Ssenariy o‘quvchilarning tayyorgarlik bosqichiga mos, aniq kommunikativ maqsadga ega va kelajakdagi kasbiy faoliyatda uchrashi mumkin bo‘lgan vaziyatga asoslangan bo‘lishi lozim. “Bemorni qabul qilish”, “muolajadan oldin bemorga tushuntirish berish”, “keksa bemor bilan suhbat”, “xavotirlangan bemor bilan muloqot”, “davolash tavsiyalariga rioya qilmayotgan bemor bilan suhbat” va “bemorning qarindoshi bilan muloqot” kabi ssenariylar Jamoat salomatligi texnikumi sharoitida qo‘llash uchun mos keladi.

Dastlabki mashg‘ulotlarda oddiy kommunikativ vaziyatlardan boshlash maqsadga muvofiq. Masalan, o‘quvchi xonaga kiradi, bemor bilan salomlashadi, o‘zini tanishtiradi, suhbat maqsadini tushuntiradi va bemorning asosiy shikoyatini aniqlaydi. Keyingi mashg‘ulotlarda vaziyatga kommunikativ murakkablik kiritiladi: bemor xavotirlangan, eshitishi pasaygan, savollarga qisqa javob beradi yoki tibbiy terminlarni tushunmaydi. Shunday qilib, o‘quvchining kommunikativ moslashuvchanligi bosqichma-bosqich rivojlantiriladi.

Kommunikativ kompetensiyaning asosiy tarkibiy qismlaridan biri faol tinglashdir. Faol tinglash suhbatdoshning gapini bo‘lmaslik, ko‘z bilan aloqa o‘rnatish, bemorning fikrini davom ettirishiga imkon berish, aniqlashtiruvchi savollardan foydalanish va eshitilgan ma’lumotni qisqacha umumlashtirishni o‘z ichiga oladi. O‘quvchi bemor so‘zlayotganda keyingi savolni o‘ylash bilan band bo‘lib qolmasdan, uning nutqining mazmuni va emotsional ohangini birgalikda qabul qilishni o‘rganishi kerak.

Savol berish texnikasi ham alohida ahamiyatga ega. Suhbat boshida ochiq savollardan foydalanish bemorga o‘z muammosini erkin ifodalash imkonini beradi. “Sizni nima bezovta qilmoqda?” kabi savol bilan boshlangan suhbat keyinchalik “Bu holat qachondan boshlangan?”, “Og‘riq qayerda seziladi?” kabi aniqlashtiruvchi savollar bilan davom ettirilishi mumkin. O‘quvchi qaysi vaziyatda ochiq, qaysi vaziyatda yopiq yoki aniqlashtiruvchi savoldan foydalanishni amaliy muloqot orqali o‘zlashtiradi.

Empatiya kommunikativ kompetensiyaning yana bir muhim komponentidir. Bemorning xavotiri, qo‘rquvi yoki noqulayligini tan olish tibbiyot xodimi bilan bemor o‘rtasidagi ishonchni mustahkamlashga xizmat qiladi. Bunda o‘quvchi bemorning emotsional holatiga e’tibor berishi va unga mos verbal yoki noverbal javob qaytarishi zarur. “Sizni bu holat tashvishga solayotganini tushunyapman” kabi qisqa javob ba’zan ortiqcha tibbiy tushuntirishdan ko‘ra samaraliroq kommunikativ vazifa bajarishi mumkin.

Noverbal kommunikatsiya ham standartlashtirilgan bemor mashg‘ulotlarida alohida kuzatilishi kerak. O‘quvchining yuz ifodasi, ovoz ohangi, suhbatdoshga nisbatan joylashuvi, ko‘z bilan aloqa qilishi va suhbat paytida boshqa ishlar bilan chalg‘imasligi bemorning muloqotni qanday qabul qilishiga ta’sir qiladi. Shu sababli baholashda faqat

o‘quvchining nima degani emas, balki uni qanday ifodalagani ham hisobga olinishi maqsadga muvofiq.

Tibbiyot xodimining kommunikativ kompetensiyasi murakkab tibbiy ma’lumotni bemorga tushunarli shaklda yetkazishni ham talab etadi. O‘quvchilar tibbiy terminlardan ortiqcha foydalanmaslik, zarur tushunchalarni oddiy so‘zlar bilan izohlash va bir suhbat davomida haddan tashqari ko‘p axborot bermaslikni o‘rganishlari kerak. Suhbat oxirida bemordan tavsiyani qanday tushunganini o‘z so‘zlari bilan qayta aytib berishini so‘rash ma’lumotning to‘g‘ri qabul qilinganini tekshirishga yordam beradi.

Masalan, standartlashtirilgan bemorga dori vositasini qabul qilish tartibini tushuntirish topshirig‘i berilganda o‘quvchining vazifasi dori nomini aytish bilangina tugamaydi. U qabul qilish vaqti va tartibini sodda tilda tushuntirishi, bemorning savollariga javob berishi va yakunda tavsiyalar tushunarli bo‘lganini tekshirishi lozim. Shu orqali kommunikatsiya “tibbiyot xodimi gapiradi – bemor tinglaydi” shaklidagi bir tomonlama jarayondan hamkorlikka asoslangan muloqotga aylanadi.

Jahon sog‘liqni saqlash tashkilotining sog‘liqni saqlash xodimlari uchun kompetensiyalar tizimida samarali kommunikatsiya bemorlar, ularning yaqinlari, jamoa va tibbiyot xodimlari bilan ishlashning muhim tarkibiy qismi sifatida belgilangan. Unda suhbat maqsadini aniqlash, muloqotni boshlash va yakunlash, kommunikativ to‘siqlarni hisobga olish hamda verbal va noverbal axborotni boshqarish kabi xatti-harakatlarga e’tibor qaratiladi (World Health Organization, 2022).

Standartlashtirilgan bemor metodida qayta aloqa alohida pedagogik ahamiyatga ega. Oddiy mashg‘ulotdan farqli ravishda, o‘quvchi suhbatni bemor nuqtai nazaridan baholash imkoniyatiga ega bo‘ladi. Standartlashtirilgan bemor: “Siz menga qarab gapirganingizda o‘zimni xotirjam his qildim”, “Men gapirayotganimda savolim tugamasdan boshqa savol berdingiz” yoki “Tibbiy atamalarning ayrimlarini tushunmadim” kabi aniq kuzatuvlarga asoslangan fikr bildirishi mumkin. Bunday qayta aloqa o‘quvchiga o‘z kommunikativ xatti-harakatining suhbatdoshga qanday ta‘sir qilganini anglash imkonini beradi.

Qayta aloqa tanqid shaklida emas, rivojlantiruvchi xarakterda tashkil etilishi kerak. Dastlab o‘quvchining o‘zidan suhbatini baholash so‘raladi: “Nima yaxshi amalga oshdi?”, “Qaysi joyda qiyinchilik sezildi?”, “Qaysi savolni boshqacha berish mumkin edi?”. Keyin standartlashtirilgan bemorning fikri va o‘qituvchining kuzatuvlari muhokama qilinadi. Bemor yoki bemor rolidagi shaxsdan olingan qayta aloqa sog‘liqni saqlash yo‘nalishidagi talabalar o‘rganishiga hissa qo‘shishi mumkinligi ilmiy adabiyotlarda ham qayd etilgan (Finch et al., 2018).

O‘quvchilarning kommunikativ kompetensiyasini obyektiv baholash uchun maxsus kuzatuv varaqasi ishlab chiqilishi mumkin. Unda muloqotni boshlash, o‘zini tanishtirish, bemorga hurmat bilan murojaat qilish, faol tinglash, savollarni mantiqiy ketma-ketlikda berish, empatik munosabat, tushunarli nutq, noverbal muloqot, bemorning savollariga javob berish, tushunganligini tekshirish va suhbatni to‘g‘ri yakunlash kabi mezonlar aks ettiriladi.

Masalan, har bir mezonni 0 – 2 ball asosida baholash mumkin: 0 – bajarilmadi, 1 – qisman bajarildi, 2 – to‘liq va mustaqil bajarildi. Bunday baholash orqali o‘quvchiga faqat umumiy ball emas, aynan qaysi kommunikativ komponent ustida ishlashi kerakligi ko‘rsatiladi. Biroq kommunikativ ko‘nikmalarni baholash vositalari turlicha bo‘lishi va ularning ishonchliligi farq qilishi mumkinligi sababli mezonlarni standartlashtirish muhimdir (Setyonugroho et al., 2015).

Standartlashtirilgan bemorni tayyorlash ham metodning sifatini belgilovchi asosiy shartlardan biridir. Bir xil ssenariyni turli o‘quvchilarga mutlaqo boshqa shaklda namoyish qilish natijalarni taqqoslash imkoniyatini kamaytiradi. Shu sababli

standartlashtirilgan bemorga uning roli, shikoyatlari, berishi kerak bo‘lgan ma’lumotlari, faqat savol berilganda aytiladigan ma’lumotlar, emotsional reaksiyalari va qayta aloqa berish tartibi oldindan tushuntirilishi lozim.

Jamoat salomatligi texnikumida ushbu metodni joriy etish uchun professional aktyorlardan foydalanish majburiy emas. Tegishli tayyorgarlikdan o‘tgan pedagoglar, tibbiyot xodimlari yoki ko‘ngillilar standartlashtirilgan bemor sifatida jalb qilinishi mumkin. Muhimi, ular ssenariyni bir xil tarzda namoyish eta olishi va shaxsiy fikrdan ko‘ra kuzatilgan kommunikativ xatti-harakatlarga asoslangan qayta aloqa berishga tayyorlangan bo‘lishidir.

Metodni o‘quv jarayoniga bosqichma-bosqich kiritish maqsadga muvofiq. Birinchi bosqichda o‘quvchilarga samarali tibbiy muloqotning asosiy tamoyillari o‘rgatiladi. Ikkinchi bosqichda alohida kommunikativ elementlar – salomlashish, faol tinglash, savol berish yoki bemorga tushuntirish – mashq qilinadi. Uchinchi bosqichda ular yagona standartlashtirilgan bemor ssenariysiga birlashtiriladi. Keyingi bosqichlarda esa kommunikativ jihatdan murakkabroq bemorlar bilan ishlashga o‘tiladi.

Masalan, birinchi ssenariy oddiy va hamkorlikka tayyor bemor bilan suhbat bo‘lsa, keyingi ssenariylarda xavotirlangan, ko‘p savol beradigan, tavsiyalarni bajarishni istamaydigan yoki muloqot qilishda qiyinchilikka ega bemor obrazi kiritilishi mumkin. Natijada o‘quvchi barcha bemorlar bilan bir xil kommunikativ uslubda ishlash mumkin emasligini amaliy tarzda tushunib boradi.

Standartlashtirilgan bemor metodidan foydalanish o‘quvchining kommunikativ o‘ziga ishonchini ham rivojlantirishi mumkin. Real bemor bilan ilk muloqot paytida o‘quvchi xato qilishdan qo‘rqishi, qanday savol berishni bilmay qolishi yoki suhbatni juda rasmiy shaklda olib borishi mumkin. Oldindan boshqariladigan ta’lim muhitida turli suhbatlarni mashq qilgan o‘quvchi real klinik amaliyotga kommunikativ jihatdan tayyorroq kirib boradi. Adabiyotlar sharhlarida standartlashtirilgan bemorlar bilan ishlash talabalar uchun xavfsiz o‘quv muhiti yaratishi hamda muloqot va shaxslararo ko‘nikmalarni mashq qilish imkonini berishi qayd etilgan (Flanagan & Cummings, 2023).

Shu bilan birga, standartlashtirilgan bemor metodini boshqa ta’lim shakllaridan mutlaq ustun usul sifatida baholash to‘g‘ri bo‘lmaydi. 2024-yilda e’lon qilingan tizimli sharhda standartlashtirilgan bemorlar ayrim tadqiqotlarda kommunikativ ko‘nikmalar bo‘yicha rolli o‘yin va boshqa simulyatsiya shakllaridan yaxshi natija ko‘rsatgan bo‘lsa-da, mualliflar qat’iy xulosa chiqarish uchun kattaroq tanlanma va validatsiyalangan baholash vositalariga ega sifatli tadqiqotlar zarurligini ta’kidlagan (Rutherford-Hemming et al., 2024). Demak, metodning pedagogik qiymati uning qanday rejalashtirilgani, standartlashtirilgan bemorning tayyorgarligi, qayta aloqa sifati va baholash mezonlarining aniqligiga ham bog‘liq.

Jamoat salomatligi texnikumlari uchun standartlashtirilgan bemor metodining yana bir muhim jihati uning kasbiy vazifalarga moslashtirilishidir. O‘quvchilarga murakkab shifokorlik diagnostikasi bilan bog‘liq vaziyatlarni emas, ularning kelajakdagi kasbiy faoliyatiga yaqin muloqot ssenariylarini berish maqsadga muvofiq. Bemorni qabul qilish, muolajaga tayyorlash, hayotiy ko‘rsatkichlarni aniqlashdan oldin tushuntirish berish, profilaktik tavsiyalarni yetkazish, dori qabul qilish tartibini tushuntirish, sog‘lom turmush tarzi bo‘yicha maslahat berish kabi vaziyatlar shular jumlasidandir.

Mazkur metodni tizimli qo‘llash uchun texnikumda kommunikativ ssenariylar bankini shakllantirish maqsadga muvofiq. Har bir ssenariyda o‘quv maqsadi, bemor haqida qisqacha ma’lumot, uning emotsional holati, o‘quvchiga taqdim qilinadigan boshlang‘ich vaziyat, standartlashtirilgan bemorning javoblari va baholash mezonlari belgilanishi kerak. Bu yondashuv turli guruhlarda

mashg‘ulotlarni yagona metodik talab asosida tashkil etishga yordam beradi.

Kommunikativ kompetensiyani bir martalik mashg‘ulot bilan shakllantirish mumkin emas. U o‘quv jarayonining turli bosqichlarida takroriy muloqot tajribasi, qayta aloqa va o‘z faoliyatini tahlil qilish orqali rivojlanadi. Shu sababli standartlashtirilgan bemor metodini faqat yakuniy nazorat vositasi emas, balki shakllantiruvchi ta’lim vositasi sifatida qo‘llash maqsadga muvofiq.

Xulosa qilib aytganda, standartlashtirilgan bemor metodidan foydalanish Jamoat salomatligi texnikumi o‘quvchilarida bemor bilan professional muloqot o‘rnatish, faol tinglash, maqsadga muvofiq savol berish, empatik munosabat bildirish, verbal va noverbal vositalardan samarali foydalanish, tibbiy ma’lumotni tushunarli yetkazish hamda bemorning axborotni qanday qabul qilganini tekshirish ko‘nikmalarini kompleks ravishda rivojlantirish imkonini beradi. Metodning asosiy pedagogik qiymati o‘quvchiga kommunikativ xatolarni real bemorga zarar yetkazmasdan aniqlash, bemor nuqtai nazaridan qayta aloqa olish va o‘z muloqot uslubini takomillashtirish imkoniyatini yaratishidadir. Jamoat salomatligi texnikumlarida kommunikativ ssenariylar bankini ishlab chiqish, standartlashtirilgan bemorlarni tayyorlash, yagona baholash mezonlarini joriy etish va mashg‘ulotlarni oddiydan murakkabga tamoyili asosida tashkil qilish bo‘lajak o‘rta tibbiyot xodimlarining bemorga yo‘naltirilgan professional muloqotga tayyorgarligini mustahkamlashga xizmat qilishi mumkin.

References:

1. Finch, E., Lethlean, J., Rose, T., Fleming, J., Theodoros, D., Cameron, A., Coleman, A., & Copland, D. (2018). How does feedback from patients impact upon healthcare student clinical skill development and learning? *A systematic review. Medical Teacher, 40*(3), 244–252. https://doi.org/10.1080/0142159X.2017.1401218
2. Flanagan, O.L., & Cummings, K.M. (2023). Standardized patients in medical education: *A review of the literature. Cureus, 15*(7). https://doi.org/10.7759/cureus.42027
3. Rutherford-Hemming, T., Herrington, A., & Ngo, T.P. (2024). The use of standardized patients to teach communication skills–*A systematic review. Simulation in Healthcare*, 19(1S), S128. https://doi.org/10.1097/SIH.0000000000000766
4. Setyonugroho, W., Kennedy, K.M., & Kropmans, T.J. B. (2015). Reliability and validity of OSCE checklists used to assess the communication skills of undergraduate medical students: A systematic review. *Patient Education and Counseling, 98*(12), 1482–1491. https://doi.org/10.1016/j.pec.2015.06.004
5. World Health Organization. (2022). *Global competency and outcomes framework for universal health coverage*. World Health Organization.